

Services Sources Towards International
**LIBRARY
WORLD
NEWS**

บริการข้อมูลเพื่อก้าวสู่สากล

Vol.9 No. 4 July - September 2019

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๔ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๒

ก้อยแกลง

ข่าวห้องสมุด Library World News (LWN) ปีที่ 9 ฉบับที่ 4 ฉบับนี้ได้นำเสนอบทความที่มีสาระความรู้เกี่ยวกับรหัส DOI เสาร์สนุก สุขหรรษา (Kids Inspiration) กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กของ หอสมุดแห่งชาติ นิทรรศการอันทรงคุณค่า “เฉลิมขวัญวันเสด็จพระราชดำเนิน” เป็นนิทรรศการที่จัดขึ้นเมื่อครั้งสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการหอสมุดแห่งชาติ เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก Fake News : ข่าวลงในสื่อสังคมออนไลน์ และความเคลื่อนไหวของหอสมุดแห่งชาติใน Up to Date@NL

ท่านสามารถติดตามข่าวห้องสมุด Library World News (LWN) ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่ D – Library หรือเข้าถึงได้จาก QR Code บนปกหน้า

สารบัญ

2 Library World DOI

Prefix [allocated] Suffix [chosen by instit

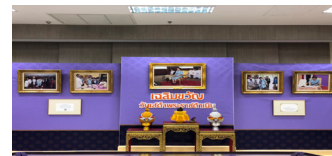
[://dx.doi.org/10.5255/UKDA-SN-691](https://dx.doi.org/10.5255/UKDA-SN-691)

URL of DOI DOI Registrant Object: British S
Foundation server registry (UK Data Archive) Attitudes Survey,

5 Reading Room Kids Inspiration เสาร์สนุก สุขหรรษา

10 What's on NLT นิทรรศการ เฉลิมขวัญวันเสด็จพระราชดำเนิน

15 English Library คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

18 Life & Trends Fake News: ข่าวลงในสื่อสังคมออนไลน์

21 Up to Date@NL ข่าวสารแวดวงหอสมุดแห่งชาติ

DOI

เพ็ญพักตร์ จุ่งพิวัฒน์*

สังคมในปัจจุบันได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล มีแนวโน้มการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่จะช่วยให้การค้นหา เชื่อมโยงและเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลเหล่านี้ได้ คือ DOI หรือที่เราเรียกว่าตัวระบุวัตถุดิจิทัล ซึ่งมีบทบาทสำคัญ ที่จะทำให้ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตมีการระบุตัวตนอย่างเป็นมาตรฐาน

DOI ตัวระบุวัตถุดิจิทัล (Digital Object Identifier : DOI) เป็นรหัสเลขมาตรฐานของทรัพยากรสารสนเทศในรูปดิจิทัล ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตใช้ในการระบุตัวตน หรือบ่งชี้เอกสารดิจิทัล ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถาวรของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล โดยรหัสนี้จะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานที่ที่ใช้จัดเก็บ หรือสิทธิการเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศนั้น

ประวัติความเป็นมาของ DOI เกิดจากความร่วมมือของสมาคมสำนักพิมพ์แห่งสหรัฐอเมริกาที่ต้องการมาตรฐานการให้รหัสของเอกสารดิจิทัล ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ เรียกว่า มูลนิธิ DOI นานาชาติ (The International DOI® Foundation : IDF) ในปี 1977 และได้พัฒนาระบบ Handle System เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญทางเทคนิคของระบบ DOI ต่อมาปี 2012 ระบบ DOI ได้รับการรับรองเป็นมาตรฐานสากล ISO 26324:2012 Information and Documentation มูลนิธิ DOI นานาชาติเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาและบริหารระบบรหัสทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล (DOI System) เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรบริหารงานโดยค่าธรรมเนียมจากสมาชิก ทำหน้าที่บริหารและประสานงานกับองค์กรรับจดทะเบียน รหัส DOI (Registration Agencies) โดยมีการแบ่งประเภทของสมาชิก ดังนี้

1. General Members
2. Registration Agencies (RA)
3. Affiliates Members
4. Charter Members

Registration Agencies (RA) หมายถึง องค์กรที่เป็นสมาชิกของมูลนิธิไอโอเอนานาชาติ (International DOI Foundation: IDF) ที่ให้บริการจดทะเบียนรหัส DOI แก่องค์กรสมาชิก (Registrant หรือ Member Institution) ทำหน้าที่ให้ Prefix ของรหัส DOI หรือลงทะเบียนรหัสชื่อ DOI โดยใช้ระบบ DOI และกำหนดโครงสร้างข้อมูลเพื่ออธิบายเมทาดาทาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่บริการข้อมูลแก่ Registrants ในการฝึกอบรมพัฒนาและการตลาดในแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ RA ยังต้องทำข้อตกลงกับ IDF ในการจ่ายค่าธรรมเนียมแก่ IDF ด้วยกระบวนการที่มีคุณภาพ และเคารพสิทธิของ RA อื่น

สำหรับประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2555 เริ่มมีการดำเนินการ โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้สมัครสมาชิกเป็นผู้บริหารจัดการตัวระบุวัตถุดิจิทัล (ดีไอไอ) ด้านการวิจัยของประเทศกับ DataCite ซึ่งเป็น Registration Agencies (RA) ให้เป็นสมาชิกเต็มรูปแบบลำดับที่ 17

ปัจจุบัน วช. ได้ออกรหัส DOI ให้กับเอกสารดิจิทัลจำนวน 7 ประเภท ได้แก่

1. รายงานวิจัย (Research : res) ได้แก่ รายงานวิจัย การค้นคว้าแบบอิสระ การค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ รายงานการค้นคว้าอิสระ รายงานการค้นคว้าอิสระ โครงการศึกษาพิเศษ โครงการศึกษาวิจัย โครงการเฉพาะเรื่อง ปัญหาพิเศษ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ ตามที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ กำหนดให้เป็นรายงานวิจัย

2. วิทยานิพนธ์ (Thesis : the) ได้แก่ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์/ สารนิพนธ์ตามที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ กำหนดให้เป็นวิทยานิพนธ์

* บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาห้องสมุด

3. บทความวารสาร (Article : กำหนดใช้ชื่อย่อวารสารเป็นภาษาอังกฤษ) ได้แก่ บทความ วารสาร ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาออกที่แน่นอน มีเลขปีที่ เลขฉบับที่ วันเดือนปี และมาตรฐานสากลประจำวารสาร (ISSN) มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแบบออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต

4. รูปภาพ (Image : img) ได้แก่ รูปภาพและการออกแบบ โพสต์เตอร์ ใบงาน กรณีศึกษา ข้อมูลภาพ ปฐมภูมิ อินโฟกราฟิก สไลด์นำเสนอ สื่อปฏิสัมพันธ์ แผนที่ กราฟ แผนภูมิ/แผนผัง ภาพ เอกสารจดหมายเหตุ ภาพ 3 มิติ

5. ภาพยนตร์/แอนิเมชัน/เสียง (Film/Animation/Sound : fas) ได้แก่ คลิปวิดีโอ คลิปการเรียนรู้ คลิปเสียง คลิปแฟลช แอนิเมชัน ตัวการ์ตูน ภาพเคลื่อนไหว

6. เอกสาร (Document : doc) ได้แก่ หนังสือจดหมาย บทความ ตำราเรียน กฎหมาย ระเบียบ คำศัพท์ คำนิยาม ความหมาย กลยุทธ์การสอนประมวลวิชา ข้อสอบ แบบฝึกหัด แบบจำลอง แผนการสอน อ้างอิง บทสัมภาษณ์ ข่าว ข้อมูลเอกสารปฐมภูมิ รายงานประจำปี คู่มือ หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์

7. วัตถุดิจิทัลอื่น ๆ (Object : obj) ได้แก่ ฟอนต์ โมบายแอปพลิเคชัน ซอฟต์แวร์ โปรแกรม คอมพิวเตอร์ เกม และอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการกำหนดตัวระบุวัตถุดิจิทัล หรือ DOI เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของเอกสารดิจิทัล (uniqueness) มีการจัดการระบบโดยใช้ handle resolution มีการใช้งานร่วมกัน (Interoperability) และความคงที่ของข้อมูล (Persistence) การกำหนดรหัสประจำของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลทำให้เกิดความสะดวกในการค้นคืนสารสนเทศ การสร้างระบบเชื่อมโยงสารสนเทศดิจิทัล การปรับสารสนเทศดิจิทัลเพื่อธุรกิจ เช่น การซื้อ ขาย การจัดเก็บ และเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในระยะยาวโดยไม่เสียเวลาในการเปลี่ยนสถานที่จัดเก็บ และให้ความสะดวกในการรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมทรัพยากรเส้นทางปัญญาองค์กรสามารถกำหนดตัวระบุวัตถุดิจิทัล ให้กับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่เป็นทรัพยากรเส้นทางปัญญาที่มีค่าขององค์กร โดยกำหนดประเภทของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่ต้องการจัดเก็บไว้เพื่อใช้ในระยะยาว เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย รายงานประจำปี บทความและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือสำคัญของสำนักพิมพ์ในการซื้อขายทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในระบบการค้าขายออนไลน์ ตามมาตรฐานสากลในการเชื่อมโยงข้อมูล ซึ่งเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลเหมือนกับเป็นรหัสสินค้า

3. ด้านการปกป้องลิขสิทธิ์และป้องกันการโจรกรรมข้อมูล การจดทะเบียนตัวระบุวัตถุดิจิทัลเป็นการจดทะเบียนลิขสิทธิ์เอกสารหรือทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล การลงรายการเมตาดาตา (metadata) มีรายละเอียดของชื่อผู้แต่ง/ผู้รับผิดชอบ ชื่อเรื่อง สำนักพิมพ์ ปีที่จัดพิมพ์และรายละเอียดทาง บรรณานุกรมอื่น ๆ การที่เอกสารดิจิทัลมีรหัสประจำ จึงทำให้เจ้าของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลได้รับสิทธิ์การเป็นเจ้าของ และสามารถให้ประโยชน์จากสิทธิความเป็นเจ้าของนั้น

4. ด้านความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลสามารถสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลและเครื่องมือช่วยค้น โดยการค้นจากชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง หรือคำสำคัญ จะช่วยแสดงผลการโยงถึงตัวระบุวัตถุดิจิทัลนั้น ซึ่งอาจเป็นการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ทั้งเล่ม หรือการเข้าถึงเฉพาะบางบทความที่มีการกำหนดตัวระบุวัตถุดิจิทัลของแต่ละบทความ หรือหนังสือของแต่ละบท เป็นต้น

5. ด้านมาตรฐานเปิด (open standard) ช่วยให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการเขียนรายการบรรณานุกรมและการอ้างอิงทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลตามหลักมาตรฐานสากล ซึ่งทำให้ทราบจำนวนทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในแต่ละสาขาและการเชื่อมโยงข้อมูลของแต่ละชื่อเรื่องที่คล้ายคลึงกัน

องค์ประกอบของระบบ DOI ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

1. Numbering Schema หรือ Syntax โดยประกอบไปด้วยสองส่วน คือ Prefix และ Suffix ส่วนแรกจะขึ้นต้นด้วยเลข 10 ตามด้วยเลข 1 ชุด ตามด้วยเครื่องหมายทับ (/) และหลังเครื่องหมายทับ (/) เป็นส่วนเติม โดยสามารถใช้งานร่วมกับเลขมาตรฐานสากลอื่น ๆ เช่น ISBN หรือ ISSN ได้

รหัส DOI ที่ออกโดย วช. มีรายละเอียดดังนี้

- เลขส่วนแรก (Prefix) กำหนดใช้เลขจาก DataCite จำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้

10.14455 หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรการมหาชน หน่วยงานรัฐ ประเภทอื่น ๆ และ หน่วยงานเอกชน

10.14456 บทความวารสาร

10.14457 สถาบันการศึกษาภาครัฐ

10.14458 สถาบันการศึกษาเอกชน

- เลขส่วนเติม (Suffix) กำหนดใช้เลขตามประเภททรัพยากรที่ดำเนินการ จำนวน 7 ประเภท ดังนี้

the แทน วิทยานิพนธ์

res แทน รายงานวิจัย ชื่อวารสาร

ภาษาอังกฤษ แทน ชื่อเต็มวารสารแต่ละรายชื่อ

img แทน รูปภาพ

fas แทน ภาพยนตร์/แอนิเมชัน/เสียง

doc แทน เอกสาร

obj แทน วัตถุดิจิทัล

ข้อมูลอ้างอิง

ตัวระบุวัตถุดิจิทัล. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ตัวระบุวัตถุดิจิทัล> (8 สิงหาคม 2562)

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. ศูนย์สารสนเทศการวิจัย. **ดีโอไอ (Digital Object Identifier) คืออะไร**

สืบค้นจาก <https://doi.nrct.go.th/index.php?/AboutUs/aboutDoi> (8 สิงหาคม 2562)

Superpower. **ทำความรู้จักกับตัวระบุวัตถุดิจิทัล (DOI).** สืบค้นจาก http://km.reru.ac.th/wp/?blog_post=doi (8 สิงหาคม 2562)

ตัวอย่าง

10.14457/CU.the.2014.1

10.14457 หน่วยงานสถาบันการศึกษา

ภาครัฐ

CU อักษรย่อของหน่วยงานสถาบันการศึกษา

ภาครัฐ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

the ย่อมาจาก thesis (วิทยานิพนธ์)

2014 ปี ค.ศ. ที่เผยแพร่ในที่นี้คือปี 2014

1.ลำดับทรัพยากรสารสนเทศตาม running no. ในที่นี้คือ ลำดับ 1

2. Policies โดยใช้ business model ของแต่ละ registration agencies การกำหนดนโยบายและโมเดลทางธุรกิจขึ้นอยู่กับรูปแบบและวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งแต่ละ Registration Agency ของ DOI เพื่อให้มีความสอดคล้องกัน ยกตัวอย่างเช่น CrossRef เป็น RA ที่เน้นให้บริการของหมายเลข DOI ทางด้านงานวิจัยวารสาร ดังนั้นนโยบายและโมเดลทางธุรกิจ จึงมุ่งเน้นทางด้านการให้บริการการค้นหาฐานข้อมูลงานวิจัย มีระบบสนับสนุนทางด้านการซื้อขายเอกสารผลงานวิจัย

3. Internet Resolution เป็นขั้นตอนการป้อน DOI name เข้าสู่ระบบ DOI และทำให้ได้ DOI Resolution Record

4. Data Model เป็น Metadata Tool ประกอบด้วย Data Dictionary และ Framework Data Model คือ โครงสร้างของข้อมูลที่ใช้อธิบาย และจัดการข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล และข้อบังคับของข้อมูลในระบบมาตรฐาน ISO 26324 เพื่อสนับสนุนการรวมข้อมูลและการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล

Kids Inspiration “เสาร์สนุก สุขรรษา”

ปณยาพร จีระประภา*

หอสมุดแห่งชาติเปิดพื้นที่การเรียนรู้สำหรับสร้างความสุข ปลุกจินตนาการ ให้กับเด็กและเยาวชน ในกิจกรรม Kids Inspiration “เสาร์สนุก สุขรรษา” เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า ได้รับสาระความรู้ควบคู่กับการพัฒนาทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ สร้างประสบการณ์ ช่วยจุดประกายความคิด และสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัยด้วยการอ่านหนังสือและกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมสถาบันครอบครัวได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการทำกิจกรรม ร่วมกัน

*บรรณารักษ์ชำนาญการ กลุ่มบริการทรัพยากรสารสนเทศ

รูปแบบกิจกรรม Kids Inspiration “เสาร์สนุก สุขहरษา” เน้นการส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้สู่โลกกว้างผ่านกิจกรรมนอกห้องเรียนอันหลากหลาย เสริมสร้างทักษะในด้านต่างๆ ให้กับ เด็กและเยาวชน เช่น ทักษะการคิด การสื่อสาร การใช้ภาษา การใช้ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การฝึกสมาธิ ฯลฯ การส่งเสริมให้มีความกล้าคิดกล้าแสดงออก อย่างสร้างสรรค์ โดยกิจกรรมนี้กำหนดจัดทุกวันเสาร์ สัปดาห์ที่ 3 ของทุกเดือน ณ ห้องหนังสือเด็ก และเยาวชน สำนักหอสมุดแห่งชาติ

Kids Inspiration “เสาร์สนุก สุขहरษา” เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี 2561 โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และต่อเนื่องตลอดปีงบประมาณ รวมทั้งหมด 7 ครั้ง ประกอบด้วยกิจกรรม อ่านให้ดีจำให้แม่น รู้จำนำมาตอบ หนังสือในดวงใจ กระดาษแปลงร่าง ชวนหนูอ่านสอนหนูเล่า ดอกไม้จัดใจ สายใยรัก ครอบครัว และเสาร์สนุก สุขहरษา พาคุณแม่สุขสันต์ สำหรับชาวห้องสมุดฉบับนี้ ผู้เขียนขอแนะนำ เนื้อหาของกิจกรรม Kids Inspiration “เสาร์สนุก สุขहरษา” ที่สร้างสรรค์ความสุขและความสนุก ให้กับเด็ก ๆ ในปีงบประมาณ 2562 จำนวน 10 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 “หน้ากากนักเล่า”

3 พฤศจิกายน 2561

กิจกรรมสร้างสรรค์หน้ากากจากจินตนาการของเด็ก ๆ โดยการระบายสีตกแต่งหน้ากาก ให้สวยงาม แบ่งกลุ่มให้เด็ก ๆ ช่วยกันสร้างนิทานตามจินตนาการจากหน้ากาก และออกมาเล่าเรื่อง แสดงบทบาทสมมติจากนิทาน

ครั้งที่ 2 “Paper Christmas : ประติมากรรมต้นคริสต์มาส”

15 ธันวาคม 2561

กิจกรรมนี้ฝึกให้เด็กๆ สร้างสรรค์ต้นคริสต์มาสจากกระดาษ การเล่นิทานคริสต์มาส และได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนสตรีวรนาถร่วมจัดกิจกรรมการแสดงประกอบเพลงคริสต์มาส

ครั้งที่ 3 “โมบาย by me”

19 มกราคม 2562

ฝึกให้เด็กๆ รู้จักคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และวิธีการนำกลับมาใช้ใหม่หรือดัดแปลงให้เป็นของใช้ที่เป็นประโยชน์ กิจกรรมโมบาย by me ฝึกให้เด็กๆ สร้างสรรค์โมบายจากจินตนาการด้วยการนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์และตกแต่งเป็นโมบาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้วยการตกแต่งบ้านให้สวยงามได้

ครั้งที่ 4 “ก. กุ้งใสใจ”

16 กุมภาพันธ์ 2562

กิจกรรมครั้งนี้ชวนเด็กๆ มาสร้างสรรคงานประดิษฐ์ตกแต่งกุ้งกระดาษ วาดภาพเล่าเรื่องราวจากจินตนาการของเด็กๆ ลงบนกุ้งกระดาษ ให้เป็นกุ้งใสใจ และเล่นิทานจากกุ้งใสใจ

ครั้งที่ 5

“นิทานสุข... สนุกเล่น ตอน ไปทะเลกันนะ”

16 มีนาคม 2562

กิจกรรมนี้ชวนเด็กๆ ไปรู้จักท้องทะเลผ่านนิทานแสนสนุกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมประดิษฐ์หมวกจากจานกระดาษ และฝึกการตัดกระดาษเป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามจินตนาการ

ครั้งที่ 6 “นิทานสุข... สนุกเล่น ตอน เล่าเรื่องไทย เล่นแบบไทย”

20 เมษายน 2562

กิจกรรมนี้พาเด็ก ๆ เรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีไทยที่น่าสนใจ เรื่องความเป็นมาของงานกฐิน ผ่านการเล่านิทานประกอบการแสดงจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลังจากนั้นก็มีกิจกรรมเรียนรู้และสร้างสรรค์ภาพสวยจากเมล็ดพืช ด้วยการนำเมล็ดพืชชนิดต่าง ๆ มาสร้างสรรค์เป็นภาพตามจินตนาการของเด็ก ๆ

ครั้งที่ 7

“จ. जान แปลงกาย”

25 พฤษภาคม 2562

ร่วมสร้างสรรค์จินตนาการไปกับกิจกรรม จ. जान แปลงกาย เป็นการประดิษฐ์ตกแต่งจานกระดาษเป็นรูปร่างต่าง ๆ เช่น กระเป๋ากว้าง ดอกไม้ และสัตว์ต่าง ๆ และการเล่านิทานโดยจินตนาการจากงานที่เด็ก ๆ ได้สร้างสรรค์ขึ้น

ครั้งที่ 8 “อักษรพิศวง” 15 มิถุนายน 2562

กิจกรรม “อักษรพิศวง” เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยนำเกม Cross word มาประยุกต์ในการจัดกิจกรรม เด็ก ๆ จะได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่น่าสนใจจากกิจกรรมนี้

ครั้งที่ 9 “ภาพเล่าเรื่อง” 20 กรกฎาคม 2562

กิจกรรม “ภาพเล่าเรื่อง” ชวนให้เด็ก ๆ มาสร้างสรรค์เรื่องราวจากภาพวาดระบายสีตามจินตนาการ ด้วยการเล่าเรื่องจากภาพ อาจเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเองหรือเรื่องที่เคยอ่านมาแล้ว เป็นการฝึกให้เด็กมีความกล้าคิดกล้าแสดงออกและเสริมสร้างจินตนาการ

ครั้งที่ 10 “สนุกกับตัวละครโขน - รามเกียรติ์” 3 สิงหาคม 2562

กิจกรรมนี้จะพาเด็กๆ ไปรู้จักกับตัวละครจากวรรณคดีเรื่อง “รามเกียรติ์” และ “ตัวละครโขน” ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย เช่น กิจกรรมจิกซอว์ต่อภาพโขน กิจกรรมระบายสีตัวละครโขน ถ่ายภาพกับ Standby ตัวละครโขน การเล่นเกมจากเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์มัยราพณ์ โดยวิทยากรจากพิพิธภัณฑ์ผ้าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

กิจกรรม Kids Inspiration “เสาร์สนุก สุขहरษา” จะยังคงจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2563 หอสมุดแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากิจกรรมนี้จะมีส่วนช่วยจุดประกายความคิด เสริมสร้างจินตนาการให้เด็กและเยาวชน ได้มีพัฒนาการด้านต่างๆ ที่เหมาะสมกับช่วงวัย ได้รับความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นอีกหนึ่งประสบการณ์ที่จะช่วยต่อยอดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกคุ้นเคยและผูกพันกับการเข้าใช้ห้องสมุด รักการอ่านมากยิ่งขึ้น เพิ่มพูนทักษะและความรู้เพื่อการเติบโตทางปัญญา เป็นอนาคต ที่สำคัญของชาติต่อไป

นิทรรศการ เฉลิมขวัญวันเสด็จพระราชดำเนิน

นางโสภี เสงสุตผล¹

นางสาววรพร อังกรชัย²

นางสาวยุเรศ วุทธิธพล³

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการหอสมุดแห่งชาติ เมื่อวันศุกร์ที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2561 นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเทิดไถ่เหนือเกล้าฯ ของคณะผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักหอสมุดแห่งชาติ และเนื่องในโอกาสครบรอบ 1 ปี โดยกลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึกได้จัดแสดงนิทรรศการ “เฉลิมขวัญวันเสด็จพระราชดำเนิน” ขึ้น ระหว่างวันที่ 9 สิงหาคม ถึง 30 กันยายน 2562 ณ ห้องวชิรญาณ 2 อาคาร 2 สำนักหอสมุดแห่งชาติ นิทรรศการประกอบด้วย เอกสารโบราณ อักษรโบราณในประเทศไทย ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มบริการทรัพยากรสารสนเทศในการนำหนังสือหายาก และหนังสือพิมพ์ฉบับแรกของประเทศไทยร่วมจัดแสดงด้วย

¹บรรณารักษ์ชำนาญการ กลุ่มวิจัยและพัฒนาห้องสมุด

²นักภาษาโบราณชำนาญการ กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก

³นักภาษาโบราณชำนาญการ กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก

นิทรรศการ “เฉลิมขวัญวันเสด็จพระราชดำเนิน” แบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ภาพข่าวการเสด็จพระราชดำเนินของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการหอสมุดแห่งชาติ ณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2561 เวลา 14.06 น.

ส่วนที่ 2 จัดแสดงเอกสารโบราณประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วย คัมภีร์ใบลานฉบับหลวง หนังสือสมุดไทย ตัวอย่างภาพจารึกในประเทศไทย แบบอักษรโบราณในประเทศไทย และภาพภูมิทัศน์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) โปรดเกล้าฯ ให้จำลองคัมภีร์ใบลานขึ้นจากฉบับครูเดิม เรียกว่า คัมภีร์ใบลานฉบับรองทรง โดยขอบลานปิดทองทึบ 4 ด้าน กึ่งกลางขอบด้านยาวทาสี มีเส้นดำคั่นที่รอยต่อของทองกับสีขาว เขียนลายเส้นคล้ายลายใบไม้เครือเถา ปกหน้ามีอักษรเส้นจาร บอกชื่อคัมภีร์ “พระคฤหัตถ์ปิณี จุฬคนฐิมหาวคค” ไม่ประทับประดับเกล็ดหอย

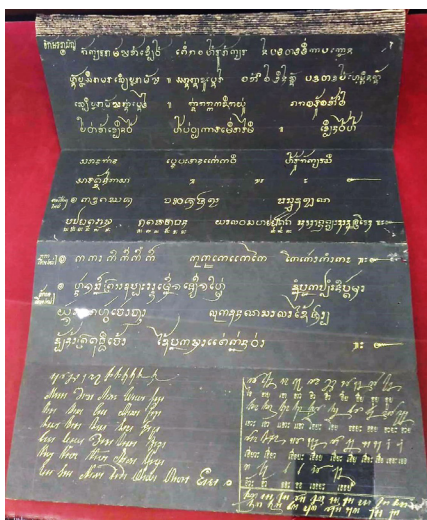
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อเพิ่มเติมฉบับที่หายไป เรียกว่า คัมภีร์ใบลานหลวง ฉบับรดน้ำแดง ใบลานปกหน้าและปกหลัง ตกแต่งด้วยลายรดน้ำบนพื้นรักแดง ลายก้านขดออกเถา เทพนมครึ่งตัว เทพราครึ่งตัว เคล้าภาพครุฑยุดนาคอยู่ภายใต้รูปนกเปลวพุ่มข้าวบิณฑ์ มีฉัตร 5 ชั้น ขนาบอยู่ 2 ข้าง อันเป็นรูปสัญลักษณ์ประจำรัชกาลที่ 2 กึ่งกลางปกหน้า บอกชื่อคัมภีร์ “พรปาฬิทุกกปฏฐาน” เขียนด้วยอักษรขอมย่อ เส้นซุบริกด้า บนพื้นทองทึบ ขอบลานโดยรอบปิดทองทึบ ทั้ง 4 ด้าน กึ่งกลางขอบลานด้านยาวทาสี มีเส้นดำคั่นเป็นขอบคิ้วทั้งสองข้างไม่ประทับลายทองจีน

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) โปรดเกล้าฯ ให้สร้างคัมภีร์ใบลานสำหรับหอหลวง เพื่อใช้ในการสอบไล่พระปริยัติธรรม เรียกว่า คัมภีร์ใบลานหลวง ฉบับรดน้ำดำโท ปกหน้าและปกหลัง ลายรดน้ำบนพื้นรักดำ กึ่งกลางปกหน้าบอกชื่อคัมภีร์ “องคุตตรนิกาย ปญจกนิปาต” เขียนด้วยอักษรขอมย่อ เส้นซุบริกด้า บนพื้นทองทึบ ไม่ประทับประดับเกล็ดหอย เส้นซุบริกด้า

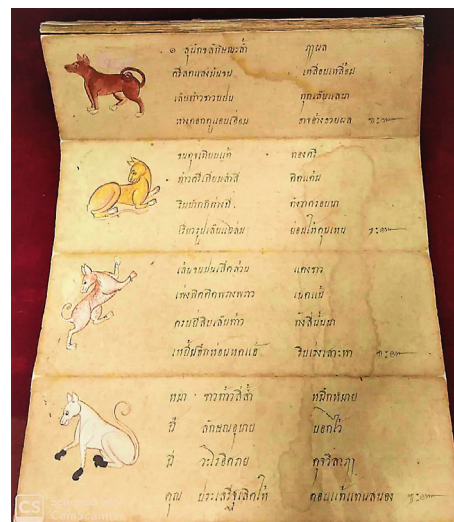

ภาพคัมภีร์ใบลานฉบับรดน้ำคำไท สมัยรัชกาลที่ 3

หนังสือสมุดไทย นำสมุดพระเทวรูป ตำราพระพุทธรูป สมุดอักษรต่าง ๆ จดหมายเหตุรัชกาลที่ 5 และสมุดไทย เช่น ตำราสุนัข ตำราคณิตศาสตร์ กระดาษเพล่า จดหมายเหตุเกี่ยวกับราชการหัวเมืองที่สอดคล้องกับแผนที่โบราณ ส่วนพระองค์ซึ่งจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือ Royal Siamese maps

ภาพหนังสือสมุดไทยตำราอักษรศาสตร์

ภาพหนังสือสมุดไทยตำราสุนัข

ภาพตำราฤกษ์ดัดตน จากหนังสือสมุดไทย

ส่วนที่ 3 จัดแสดงหนังสือหายากของหอสมุดแห่งชาติ จัดแสดงหนังสือหายากที่มีลักษณะโดยเฉพาะดังนี้ หนังสือที่มีตราหอพระสมุดวชิรญาณ หนังสือที่มีประวัติการครอบครอง หนังสือที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ หนังสือที่พิมพ์โดยโรงพิมพ์ยุคแรก ๆ หนังสือที่จัดพิมพ์เป็นครั้งแรก หนังสือที่มีบุ๊คเพลตที่แสดงความเป็นเจ้าของ หนังสือที่ออกในโอกาสพิเศษ หนังสือที่มีรูปเล่มสวยงาม หนังสือที่มีภาพเก่าที่น่าสนใจ หนังสือชีวประวัติของบุคคล เอกสารต้นฉบับลายพระราชหัตถเลขา หนังสือที่พิมพ์เป็นภาษาต่าง ๆ ซึ่งในการจัดแสดงนิทรรศการครั้งนี้ ได้นำหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ทั้ง 12 ประเภทมาจัดแสดงด้วยกัน คือ

ดุสิตสมิต ออกในโอกาสพิเศษ เนื่องในโอกาส วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2462

หนังสือภาพ คณะทูตไทยยี่ปุ่น เพื่อแสดงความยินดีในพันธไมตรี ยี่ปุ่น-ไทย เดินทางโดยเครื่องบินถึง สนามบินดอนเมือง 10 กรกฎาคม 2485

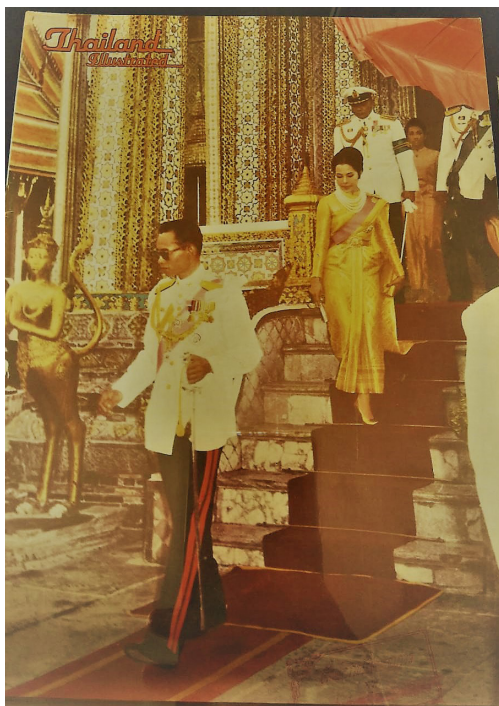

หนังสือบุ๊คเพลต ที่แสดงความเป็นเจ้าของ

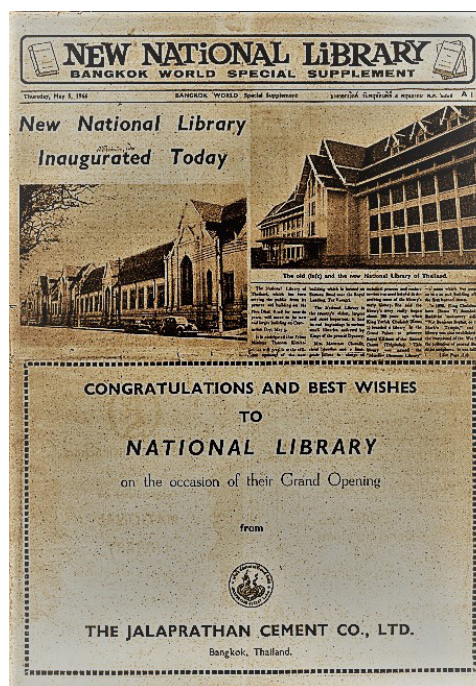
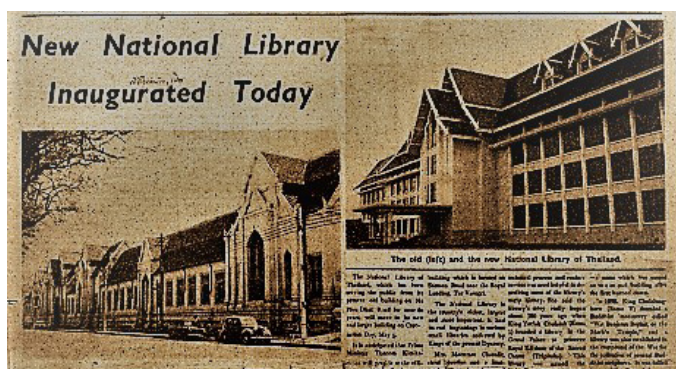
ชิงเสี่ยเยอะเป้า

เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่จัดพิมพ์ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2493 และยังตีพิมพ์อยู่จนปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่มีอายุยาวนาน และมียอดจำหน่ายสูงสุดของหนังสือพิมพ์จีน

Thailand Illustrated

วารสารที่มีเนื้อหาด้านข่าวสารเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ ผู้นำประเทศ และวัฒนธรรมประเพณีที่มีขึ้นทั่วประเทศ จัดพิมพ์ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1952 (พ.ศ. 2495)

Bangkok world Special Supplement

หนังสือพิมพ์บางกอกเวิลด์ ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤษภาคม 2509 เป็นฉบับพิเศษแนะนำหอสมุดแห่งชาติ ท้าวสุกรี ถนนสามเสน เขตดุสิต

ในการจัดแสดงนิทรรศการ “เฉลิมขวัญวันเสด็จพระราชดำเนิน” หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้เข้าชมนิทรรศการทุกท่านจะได้รับแรงบันดาลใจ เกิดความรัก ตระหนักและห่วงแหน และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานและเผยแพร่เรื่องราวของเอกสารโบราณ หนังสือหายาก ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมทางด้านอักษรภาษาของชาติไทยอย่างกว้างขวางและยั่งยืน

คำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ปณณภา สุขสาคร*

ข่าวห้องสมุด Library World News ฉบับนี้ยังคงนำเสนอคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ต่อจากฉบับที่แล้ว ดังนี้

1. Accession to the Throne หมายถึง การขึ้นครองราชย์
2. Royal Throne หมายถึง บัลลังก์ หรือ พระที่นั่ง
3. The First Royal Command of the King หมายถึง พระปฐมบรมราชโองการ คือ พระบรมราชโองการครั้งแรกของพระมหากษัตริย์ที่ทรงรับบรมราชาภิเษกแล้ว
4. The Royal Nine-tiered Umbrella of State หมายถึง พระมหาเศวตฉัตร หรือ นพปฎลมหาเศวตฉัตร หรือ ฉัตร 9 ชั้น

5. The Royal Regalia หมายถึง เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ เป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นพระราชา ซึ่งพราหมณ์ผู้ทำพิธีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายในวันที่ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นเครื่องแสดงว่าได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดินถูกต้องสมบูรณ์แล้ว

6. The Great Crown of Victory หมายถึง พระมหาพิชัยมงกุฏ เป็นพระมหาพิชัยมงกุฏทองคำลงยาราชวดีประดับเพชร สูง 66 เซนติเมตร น้ำหนัก 7,300 กรัม สร้างขึ้นเป็นเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ในรัชกาลที่ 1 ในครั้งนั้นยอดพระมหาพิชัยมงกุฏยังเป็นพุ่มข้าวบิณฑ์ประดับเพชรเม็ดเล็ก ๆ จนถึงรัชกาลที่ 4 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ที่ทรงไว้วางพระราชฤทัยไปเลือกสรรหาซื้อเพชรขนาดใหญ่มาจากประเทศอินเดียนำมาประดับยอดมงกุฏแทนพุ่มข้าวบิณฑ์ พระราชทานเพชรเม็ดนี้ว่า “พระมหาวชิชัยมณี” เพชรเม็ดนี้มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.6 เซนติเมตร สูงประมาณ 1.4 เซนติเมตร

*บรรณารักษ์ชำนาญการ กลุ่มบริการทรัพยากรสารสนเทศ

7. The Sword of Victory หมายถึง พระแสง
 ขรรค์ชัยศรี เป็นพระขรรค์โบราณ เชื่อกันว่าเป็นพระราช
 ศาสตราคู่บ้านคู่เมืองเขมร สมัยพระเจ้าปทุมสุริยวงศ์
 จมอยู่ในทะเลสาบเมืองนครเสียมราฐ มาเป็นเวลานาน
 เท่าใดไม่มีใครทราบ ชาวประมงไปทอดแหติดขึ้นมา
 องค์พระขรรค์ยังดีไม่มีสนิมผุกร่อน ท่านเจ้าพระยาอภัย
 ภูเบศร (แบน) ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการเมืองพระตะบอง
 และนครเสียมราฐ จึงได้มอบให้พระยาพระเชษฐาไชย
 มาทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
 เมื่อ พ.ศ. 2327 จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ช่าง
 ทำด้ามพระขรรค์หุ้มทองคำลงยาราชาวดีลายเทพนม
 ทำฝักหุ้มทองคำลงยาราชาวดีประดับมณีขึ้นด้วยฝีมือ
 อันประณีตงดงาม เสร็จแล้วจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้เชิญเป็นเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ในการพระราชพิธี
 บรมราชาภิเษกเมื่อ พ.ศ. 2328

พระแสงองค์นี้ เฉพาะองค์ยาว 64.5 เซนติเมตร ที่สันตอนใกล้จะถึงด้ามคร่ำด้วยทองคำเป็นลวดลายงดงาม
 ด้ามพระขรรค์ ยาว 25.4 เซนติเมตร สวมฝักแล้วยาว 101 เซนติเมตร หนัก 1,900 กรัม

8. The Royal Sceptre หมายถึง
 ธารพระกร เป็นไม้ชัยพฤกษ์ หุ้มทองคำตลอด ปลายสุด
 ของธารพระกรทำเป็นช่อมสามง่ามสมเด็จพระเจ้า
 บรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
 ทรงอธิบายไว้ว่า “ลักษณะก็เหมือนกับไม้เท้าพระภิกษุ
 ที่สำหรับใช้ในการชักมหาบังสุกุล” ธารพระกรองค์นี้สร้าง
 ขึ้นเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์แต่รัชกาลที่ 1

9. The Royal Fan and Fly Whisk หมายถึง
 พัดวาลวิชนีและพระแส้หางจามรี ของเดิมสร้างขึ้นในสมัย
 รัชกาลที่ 1 เป็นพัดใบตาลแบบที่เรียกกันว่า พชนี
 ฝักมะขาม ที่ใบตาลปิดทอง ขอบขลิบทองคำ ด้ามก็ทำ
 ด้วยทองคำต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงพระราชดำริว่า
 ตามพระบาลีที่เรียกว่า “วาลวิชนี” นั้นไม่ควรจะเป็น
 พัดใบตาล ควรจะเป็นเครื่องโบกพัดที่ทำด้วยขนจามรี
 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระแส้หางจามรี
 ขึ้นเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ภายหลังใช้ขนหางช้าง
 เผือกแทน เรียกว่าพระแส้ขนหางช้างเผือก แต่ก็ไม่อาจ
 ที่จะเลิกใช้พัดใบตาลของเดิมได้จึงโปรดให้ใช้ควบคู่กัน
 โดยเรียกของสองสิ่งรวมกันว่า “วาลวิชนี”

10. The Royal Slippers หมายถึง ฉลองพระบาท เป็นฉลองพระบาทเชิงงอน ทำด้วยทองคำยาราชวดีฝังเพชร มีน้ำหนัก 650 กรัม สร้างเป็นเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระมหाराชครูวามหามุนีเป็นผู้สวมถวาย

11. The Royal Seal of State หมายถึง พระราชลัญจกรดวงตราประจำรัชกาล

12. The Royal Golden Plaque หมายถึง พระสุพรรณบัฏ หรือ แผ่นทองคำจารึกพระนาม

ภาพและข้อมูลอ้างอิง

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 = The Coronation of King Rama X. สืบค้นจาก <https://phralan.in.th/coronation/index.php> (14 สิงหาคม 2562).

หน่อแก้วพระพุทธรศาสนา. เครื่องราชกกุธภัณฑ์แห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.norkaew.net> (15 สิงหาคม 2562)

Fake News: ข่าวลวงในสื่อสังคมออนไลน์

โสภี เสงสุตผล*

ในแต่ละวันมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายในสื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นผลให้แต่ละบุคคลจำเป็นต้องติดตามหรืออ่านข่าวผ่านสื่อต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ และอินสตาแกรม ปัญหาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในการบริโภคข่าวสารของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ คือการปักใจเชื่อข่าวสารทั่วไป รวมถึงข่าวปลอมต่าง ๆ ซึ่งแต่ละข่าวที่ปรากฏถูกปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างทันทั่วทั้งที่ส่งผลกระทบและเป็นปัญหาใหญ่ทั่วโลกอย่างทุกวันนี้ คือ ปัญหาข่าวปลอม หรือ Fake News

อย่างไรก็ตามเราจำเป็นต้องรู้เท่าทันกับเหตุการณ์ปลอม ๆ หรือข่าวปลอมบนสื่อออนไลน์ ซึ่งหากมีการแชร์ต่อกันมาก ก็อาจส่งผลกระทบออกไปในวงกว้าง สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ) หรือ EDTA (เอ็ดต้า) มีขั้นตอนการสังเกตไม่ให้ตกเป็นเหยื่อถูกหลอก คือ

ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์เผยแพร่ข่าว ถ้าเป็นเว็บไซต์ข่าวที่มีไม่กี่หน้า ไม่ระบุที่อยู่สำหรับติดต่อก็อาจคาดเดาได้ว่า เป็นเว็บไซต์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่ข่าวปลอม

ตรวจสอบว่ามีเว็บไซต์หรือแหล่งข่าวอื่นที่เผยแพร่ข่าวเดียวกันหรือไม่ ถ้ามีเพียงแหล่งข่าวเดียว ก็อาจเป็นไปได้ว่าเป็นข่าวที่ไม่น่าเชื่อถือ

สอบถามบนเว็บบอร์ดหรือติดต่อสำนักข่าวที่น่าเชื่อถือให้ช่วยตรวจสอบ

บ่อยครั้งที่ข่าวปลอมมักจะใส่ภาพจากข่าวเก่า เพื่อให้ดูน่าเชื่อถือ ผู้ใช้อาจพิจารณาใช้งานบริการของ TinEye หรือ Google Reverse Image Search (คลิปสาธิตการใช้งาน thcert.co/2NwdBa) เพื่อค้นหาวารูปดังกล่าวปรากฏอยู่ในข่าวหรือไม่

ตรวจสอบโดยการนำชื่อข่าว หรือเนื้อความในข่าวมาค้นหาใน Google อาจพบเว็บไซต์แจ้งเตือนว่าข่าวดังกล่าวเป็นข่าวปลอม หรือดูวันที่เผยแพร่ อาจพบว่าเป็นข่าวจริงแต่เผยแพร่แล้วเมื่อในอดีต

ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบจากสถาบันต่าง ๆ ได้แนะนำวิธีการตรวจสอบข่าวปลอม เรามาดูวิธีการตรวจสอบเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหากับข่าวปลอม ดังนี้

Google และ Google Image Search

ช่องทางในการค้นหาคำหรือวลี รูปภาพ โดยการนำคำหรือเรื่องราวนั้น ๆ ที่เป็นประเด็นค้นหาโดยใช้เพียงแค่พิมพ์คำที่ต้องการค้นหาที่สัมพันธ์กับภาพในช่องค้นหาซึ่งปกติแล้ว Google จะเน้นการค้นหาคำที่ใกล้เคียง แต่ถ้าหากเราอยากได้คำนั้นโดยตรงให้ค้นหาโดยการใส่เครื่องหมายอัญประกาศ หรือเครื่องหมายคำพูด (“ ”) ครอบเข้าไปในคำต้องการค้นหา

*บรรณารักษ์ชำนาญการ กลุ่มวิจัยและพัฒนาห้องสมุด

Google News คือเว็บไซต์ข่าวที่จัดทำขึ้นด้วยคอมพิวเตอร์โดยการรวบรวมหัวข้อข่าวจากแหล่งข่าวหลายแห่งทั่วโลกมาจัดกลุ่มข่าวที่มีเนื้อหาเดียวกันเข้าด้วยกันและแสดงผลในรูปแบบเฉพาะที่ผู้อ่านแต่ละคนสนใจ วิธีการค้นหาคือให้หาชื่อข่าว หรือคำสำคัญต่าง ๆ ไปค้นหา Google News จะแสดงผลในรูปแบบเฉพาะที่ผู้อ่านค้นหามีสำนักข่าวใดบ้าง โดยมีวิธีการค้นหาเหมือนกับ Google Search แต่การค้นหานี้จะเน้นไปที่สำนักพิมพ์มากกว่า และให้สังเกตจากวันที่และเวลาของข่าวต่าง ๆ บางที Fake News จะนำข่าวหลายข่าวมาเรียงกันให้เราเลือกเข้าไปดูในแต่ละข่าวว่ามีการเขียนเหมือนกันหรือไม่อย่างไร

Youtube DataViewer

Enter YouTube URL

Go

Clear

© 2017 Amnesty International USA | 5 Penn Plaza, New York, NY 10001 | 212.807.8400

เครื่องมือบนเฟซบุ๊กรูปตัวไอ (i) เครื่องมือเฟซบุ๊กในการตรวจสอบข่าวปลอม เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเฟซบุ๊กเพื่อจัดการกับปัญหาในการนำเสนอเคล็ดลับที่ใช้ได้จริงเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สื่อสารสังคมออนไลน์มีทักษะและสามารถสังเกตข่าวบนโลกออนไลน์ได้ เฟซบุ๊กจะมีปุ่มรูปตัวไอ (i) ให้เราคลิกที่รูปตัวไอ (i) ซึ่งเราจะพบว่าเว็บไซต์นี้เป็นเว็บไซต์อะไรโดยการลงทะเบียนกับเฟซบุ๊ก ข้อมูลที่เราค้นหาจะแสดงให้เห็นแม้กระทั่งว่าลิงก์ (Link) นี้ถูกแชร์ไว้ที่ใดบ้าง หรือแม้กระทั่งในต่างประเทศก็จะเห็นเลยว่าเขียนโดยนักข่าวจากไหน ชื่ออะไร ซึ่งคาดว่าฟิเจอร์นี้จะถูกนำมาใช้งานในประเทศไทยด้วย

Youtube Data Viewer เป็นเครื่องมือจากแอมเนสตี้ (Amnesty) ที่ให้ผู้ค้นหาใส่ยูอาร์แอล (URL) ของวิดีโอบนยูทูบ (Youtube) แล้วระบบจะเลือกรูปภาพสำคัญ ๆ ในวิดีโอมาให้เรานำไปค้นหาในกูเกิลอีกครั้งโดยที่เราไม่ต้องแคปหน้าจอเอง ซึ่งการค้นหาเราจะพบรูปภาพต่าง ๆ ที่เป็นตัวอย่างทำให้เราตรวจสอบได้ว่า คำบรรยายหรือเว็บไซต์ที่เราพบในรูปภาพตัวอย่าง (Preview) นั้นใกล้เคียงกับข่าวที่เราอ่านอยู่หรือไม่ ส่วนมากแล้วปัญหาที่พบเจอเป็นการนำวิดีโอเก่ามาเล่าใหม่ ดังเช่นกรณีของคลิวิดีโอพายุพลาบิก เป็นต้น

เตือน! ผู้ใช้ LINE
ระวังถูกหลอกให้กด link
เปิดทางให้คนร้าย
สวมรอยใช้ไลน์แทน

หากได้รับ link แปลก ๆ
อย่าลืมถามเพื่อนให้แน่ใจ
ว่าเป็นผู้ส่งข้อความมาจริง

ฝากกลุ่มผู้ใหญ่ เข้าฟรี กดนะ
<http://bit.ly/2V4U...>
กด 35...
กด 35...
กด 35...

ห้ามกด!
หากกดปุ่มนี้จะเป็นการ
อนุญาตให้คนร้าย
เข้าไลน์ของคุณได้ทันที

คนร้ายจะ...
⚠️ จับคุณเข้ากลุ่ม
ต่าง ๆ มากมาย
⚠️ ใช้ไลน์ของคุณ
ส่งข้อความหลอก
ลวงไปให้เพื่อน ๆ
ในรายชื่อของคุณ
⚠️ อาจขโมยข้อมูล
ส่วนตัวของคุณได้
ตลอดเวลา

วิธีแก้ ใครพลาดโดนแล้ว
ให้เข้าไปกด "ออกจากระบบ"
ตามขั้นตอนนี้...

แล้วอย่าลืมไป "ยกเลิก"
ข้อความที่ส่งให้เพื่อนไปแล้ว
เพื่อไม่ให้ใคร
ถูกหลอกเพิ่มอีก

เข้าสู่ระบบ LINE WIN10 แล้ว
อุปกรณ์: 020XX
หากคุณไม่ได้ใช้ระบบบน
อุปกรณ์นี้แล้ว
กรุณาคลิก
ลิงก์ด้านล่าง
จาก
ระบบ
line://my
connectedDevices

อุปกรณ์ที่ใช้: โทรศัพท์
Windows
2015-2016
2 x 4GB RAM
2 x 4GB RAM

หากคุณไม่ได้ใช้ระบบบนอุปกรณ์นี้แล้ว
กรุณาคลิก
ลิงก์ด้านล่าง
จาก
ระบบ
line://my
connectedDevices

อย่าลืมกดปุ่ม "ออกจากระบบ"
ที่ด้านล่าง

อินโฟกราฟิก | 1 มิถุนายน 2562
โดย ศูนย์วิจัยอินเทอร์เน็ต
และสื่อสังคม สถาบันวิจัย
การพัฒนาระบบสารสนเทศและสื่อสารสังคม

ศูนย์วิจัยอินเทอร์เน็ต
และสื่อสังคม สถาบันวิจัย
การพัฒนาระบบสารสนเทศและสื่อสารสังคม

อินโฟกราฟิก | 1 มิถุนายน 2562
โดย ศูนย์วิจัยอินเทอร์เน็ต
และสื่อสังคม สถาบันวิจัย
การพัฒนาระบบสารสนเทศและสื่อสารสังคม

กระบวนการทางความคิดที่ดี สิ่งสำคัญที่สุดที่จะต่อสู้กับข่าวปลอม ก็คือการไม่เชื่อว่าสิ่งที่พบเห็นในข่าวอยู่เป็นความจริง เราต้องตั้งคำถามไว้เสมอก่อนแชร์ข้อมูลออนไลน์ จะไม่แชร์ข้อมูลโดยไม่มี การตั้งคำถาม ให้คิดก่อนเสมอว่า สิ่งนั้นเคยเกิดขึ้นจริงหรือเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตามปัจจุบันโซเชียลมีเดียหลายรายมีช่องทางให้ผู้ใช้งานสามารถแจ้ง หากพบข่าวปลอม (วิธีการแจ้งข่าวปลอม thcert.co/S7ACML นอกจากนี้หากผู้ใช้พบและพิจารณาแล้วเห็นว่าน่าจะเป็นข่าวปลอมแต่ยังไม่แน่ใจ ทางที่ดีที่สุดในการป้องกันความผิดพลาดควรหลีกเลี่ยงการแชร์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบจากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

ข้อมูลอ้างอิง

สำนักข่าวไทย. ชัวร์ก่อนแชร์. สืบค้นจาก <https://tna.mcot.net> (10 สิงหาคม 2562)

รวม 5 เครื่องมือไว้ใช้ตรวจสอบข่าวปลอมไว้เช็คก่อนแชร์หรือเขียนข่าว. สืบค้นจาก <https://www.rainmaker.in.th> (10 สิงหาคม 2562)

โครงการเครือข่ายบรรณารักษ์รุ่นใหม่ระหว่างหอสมุดแห่งชาติไทยและฟิลิปปินส์ ครั้งที่ 2

สำนักหอสมุดแห่งชาติไทยร่วมกับหอสมุดแห่งชาติฟิลิปปินส์ได้ร่วมกันจัดโครงการเครือข่ายบรรณารักษ์รุ่นใหม่ระหว่างหอสมุดแห่งชาติไทยและฟิลิปปินส์ (The 2nd Convening of Network of Emerging Filipino Library Innovators : NEFLI) ระหว่างวันที่ 23 – 26 กรกฎาคม 2562 ณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำให้แก่บรรณารักษ์จากประเทศไทยและฟิลิปปินส์

การสัมมนาวิชาการเพื่อเตรียมการจัดงานสัปดาห์ห้องสมุดทั่วประเทศ ครั้งที่ 43 พุทธศักราช 2562

สำนักหอสมุดแห่งชาติ กลุ่มบริการทรัพยากรสารสนเทศ นำโดยนางสาววาสนา งามดวงใจ ผู้อำนวยการกลุ่มบริการทรัพยากรสารสนเทศ ร่วมบรรยายในหัวข้อ “วิธีการจัดนิทรรศการ และการประชาสัมพันธ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก” และนำตัวอย่างการจัดนิทรรศการมาจัดแสดงเพื่อเป็นแนวทางแก่ห้องสมุด และสถานศึกษาต่าง ๆ ในการสัมมนาวิชาการเพื่อเตรียมการจัดงานสัปดาห์ห้องสมุดทั่วประเทศ ครั้งที่ 43 ปีพุทธศักราช 2562 จัดโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ ณ โรงแรมทีเค พาเลส ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

วิพากษ์องค์ความรู้อักษรไทยน้อย

สำนักหอสมุดแห่งชาติ กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก จัดกิจกรรมวิพากษ์องค์ความรู้อักษรไทยน้อย ภายใต้โครงการจัดทำองค์ความรู้เรื่อง การอ่านถ่ายถอดอักษรโบราณ: อักษรไทยน้อย มีวัตถุประสงค์ในการกิจกรรมคือ เพื่อนำข้อเสนอแนะจากการวิพากษ์ไปปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้อักษรไทยน้อยให้สมบูรณ์ครบถ้วนสามารถใช้เป็นคู่มือในการเรียนการสอนได้ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการทั่วไป การจัดกิจกรรมครั้งนี้มีนายพนมบุตร จันทรโชติ รองอธิบดีกรมศิลปากรเป็นประธานกล่าวเปิดกิจกรรม และนางสาวกนกอร ศักดาเดช ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ เป็นผู้กล่าวรายงาน วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์คือ นางสาวพิมพ์พรรณ ไพบูลย์ห้วงเจริญ ผู้ทรงคุณวุฒิกรมศิลปากร รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ วิมลเกษม นายเกษียร มะปะโมจากราชบัณฑิตยสภา อาจารย์วิมล เขตตะ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และนายจุง ดิบประโคน นักภาษาโบราณชำนาญการพิเศษ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่พระภิกษุ ข้าราชการ อาจารย์ นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 102 คน ณ ห้องประชุมรามบุตรี โรงแรม ไอbis สไตล์ กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมทวีปัญญา ประจำปี 2562

จัดโครงการเผยแพร่พระเกียรติคุณในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โดยจัดแสดงการอธิบายและแสดงลิเกทรงเครื่อง เรื่อง พระหันอากาศ ณ ห้องประชุมศรีอยุธยา หอวิชาฐานุสรณ์ สำนักหอสมุดแห่งชาติ มีรองอธิบดีกรมศิลปากร นายพนมบุตร จันทรโชติ เป็นประธานในพิธีเปิด และผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ นางสาวกนกอร ศักดาเดช กล่าวรายงาน ทั้งนี้มีอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเข้าร่วมโครงการ 202 คน

โครงการลับสมองประลองปัญญา

นางสาวกนกอร ศักดาเดชเข้าร่วมโครงการลับสมองประลองปัญญา สรรหาหนูน้อยนักเล่านิทาน ครั้งที่ 14 ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โครงการเสวนาวิชาการเรื่องไทยที่ควรรู้ในหอสมุดแห่งชาติ

การเสวนาและสาธิตเรื่อง “ไอ้เอ๋วหาราย วัฒนธรรมการอ่านของคนไทยในอดีต ณ ห้องประชุมใหญ่ สำนักหอสมุดแห่งชาติ

เกษียณอายุราชการ ปี 2562

นางสาวกัลยรัตน์ เกษมศรี
หัวหน้าหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 9 และห้องสมุดดนตรีทุลกระหม่อมสิรินธร

นางสาวณิคมล บุญรอดติษฐ
พนักงานซ่อมเอกสาร บ 2

ก้าวใหม่ กับ ตำแหน่งใหม่

นางสาวพิมพ์ิกา วรรณ
บรรณารักษ์ปฏิบัติการ

นางสาวกัญญวรา พุ่มโพธิ์
บรรณารักษ์ปฏิบัติการ

นางสาวจิตาพร ชำนาญ
เจ้าพนักงานห้องสมุดปฏิบัติงาน

นางสาวชนิษฐา พูนสุข
เจ้าพนักงานห้องสมุดปฏิบัติงาน

นางสาวเกศศิณี ผิวอ่อน
บรรณารักษ์

หอสมุดแห่งชาติ : ขุมทรัพย์แห่งปัญญา National Library : Treasure of Wisdom

LWN มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเชิงวิชาการ
ของหอสมุดแห่งชาติทั่วโลก เป็นรายไตรมาส

ที่ปรึกษา นางสาวกนกอร ศักดาเดช (ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ)
จัดทำโดย กลุ่มวิจัยและพัฒนาห้องสมุด
สำนักหอสมุดแห่งชาติ ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0 2628 5192 โทรสาร 0 2281 7543
www.nlt.go.th
พิมพ์ที่ สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
โทรศัพท์ 0 2243 0613 โทรสาร 0 2243 1820

National Library of Thailand

@NLThailand_PR

@NLThailand

www.nlt.go.th